

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NATIONAL SENIOR CERTIFICATE

KEREITE YA 12

SESOTHO PUO YA LAPENG (HL)

PAMPIRI YA 1 (P1)

HLAKOLA/TLHAKUBELE 2011

MEMORANDAMO

MATSHWAO: 70

Memorandamo ona o na le maqephe a 6.

KAROLO YA A: TEKOKUTLWISISO

POTSO YA 1

TEMA YA 1

1.1	Ha Nkwe. √		
1.2	Diphuthing. √		
1.3	Mokwena le motswalle wa hae ba ile ba ikadima tjhelete ya mokgatlo mme sena se mo tshwentse kaha o tseba ditlamorao tsa diketso tse jwalo.		
1.4	1.4.1	O ne a sithabetswa ke mohopolo wa hore mokgatlo wa bona ha o sa tla fumana phehiso eo a neng a ba tshepisitse yona. $\sqrt{}$	(2)
	1.4.2	E ne e le motho wa batho; a tshehetsa setjhaba ka mekgwa e mengata. $\sqrt{\checkmark}$	(2)
1.5	B > O ne a atlehile haholo kgwebong. √		
1.6	1.6.1	Nnete. O ne a dulela ho touta a bolawa ke letswalo ka baka la taba eo mme le mmele wa hae o ne o ntse o fokotseha hanyane, hanyane $\sqrt{\ }$	(2)
	1.6.2	Mafosi. O ne a tshwenyehile kaha o ne a lekile ho bua le monna wa hae ka makgetlo empa a hlotswe ho fumana karabo ho yena. $$	(2)
1.7	Mohla a seng a otile haholo, ho se ho setse masapo feela. $\sqrt{\sqrt}$ Mohlang a seng a hlanya (a bua a le mong, a bua a tsamaya)		
1.8	 Ha ho a nepahala. √ hobane Mokwena o ne a na le tsebo le boiphihlelo ho tsa molao, ka hona a tseba kotsi e ka tshohang e mo hlahela. √√ Tjhe, hobane ba ne ba le kgahlanong le tsamaiso ya mokgatlo wa bona. Tjhe, hobane motswalle ha a tshwanela ho o kgothaletsa ho etsa ketso e fosahetseng. 		
1.9	Ho bo rarolla ka boyena. $\sqrt{}$		(2)

MATSHWAO OHLE A KAROLO YA A:

TEMA YA 2

1.10	Pep/Ackermans/Edgars. √	(1)
1.11	Sesolo. √	(1)
1.12	Ba ka phaposing ya ho rutela/sekolong $\sqrt{}$	(2)
1.13	C/ Batswadi ba nang le bana ba kenang sekolo mmoho le baithuti. $\sqrt{}$	(1)
1.14	Nako eo batswadi ba thatafallwang ke ho fumanela bana ba bona diaparo tsa sekolo. $\!$	(2)
1.15	Borikgwe. √	(1)
1.16	 Ho kgothalletsa kamohelano le phedisano ho tloha baneng. √√ Ho supa phedisanommoho merabeng e fapaneng Afrika Borwa. Ho kgothalletsa dikamano tse ntle pakeng tsa ditjhaba tse fapaneng Afrika Borwa. Ho bontsha hore re setjhaba sa merabe e fapaneng Afrika Borwa. (Tshwaya e le nngwe feela) 	(2)

30

KAROLO YA B: KGUTSUFATSO

POTSO YA 2

Mehopolo e lebelletsweng

Moitheri le Puleng ba sa tswa nyalana mme lenyalo la bona le ne le kopantse Sesotho le Sekgowa√. Ha ba na ntlo kahoo ba dula le ba habo Moitheri√. Puseletso, o a tefa haesale ngwetsi e fihla√. O tsoha motsheare mme o re yena o ikutlwisa monate wa kgomo tsa ntatae√. O apara diaparo tsa Puleng mme mmae o kgothalletsa sena√. Puleng o buisane le monna ka taba ena empa ha a mamele hobane ha a rate ho arohana le mmae.√ Moremi ha a rate, feela taba ya hae ha e mamelwa hobane ke letahwa√.

(Palo ya mantswe = 95)

- Mohlahlobuwa o lokela ho ngola kgutsufatso ya hae ka sebopeho seo a laetsweng ho e ngola ka sona. Kgutsufatso e ngotsweng ka sebopeho se seng ho tse hlahellang ka hara SAG, e tshwauwe.
- Mohlahlobuwa o **lokela** ho bontsha palo ya mantswe a sebedisitsweng ka nepo.

Kabo ya matshwao:

1. Matshwao a dintlha tse supileng 7

2. Tshebediso ya puo <u>3</u>

Kotlo bakeng sa diphoso:

- Ha mohlahlobuwa a sa nehelana ka kgutsufatso e sebopehong se nepahetseng, ho nkuwe letshwao le le leng (1) ho matshwao ohle ao a a filweng.
- Ha mohlahlobuwa a qotsitse dipolelo di ntse di le jwalo ho tswa temeng, a fumantshwe kotlo ka tsela ena e latelang:
 - bakeng sa dipolelo tse 1 3: a se fumantshwe kotlo
 - bakeng sa dipolelo tse 4 3: a hulelwe letshwao le le leng (1)
 - bakeng sa dipolelo tse 6 7: a hulelwe matshwao a mabedi (2).
- Bakeng sa tshebediso ya puo e nang le diphoso (tshebediso e fosahetseng ya puo, ya mopeleto le ya matshwao a puo) ho fokotswe matshwao ho a 3 a puo ka tsela ena:

diphoso tse 0-4 > ho se nkuwe matshwao diphoso tse 5-10 > ho fokotswe letshwao le 1 diphoso tse 11-15 > ho fokotswe matshwao a 2 diphoso tse 16 le ho feta > ho fokotswe matshwao a 3.

Tlosa letshwao le le leng (1) ho matshwao kaofela a dintlha le tshebediso ya puo haeba mohlahlobuwa a sa bontsha palo ya mantswe kapa ha kgutsufatso ya hae e le telele haholo. Mohlahlobuwa a bontshe palo ya mantswe ka nepo.

- Ho phema maemo ao ho ona mohlahlobuwa a ka tshohang a kola/fumana dintlha (matshwao) a mangata bakeng sa puo ho feta a kgutsufatso, ela hloko hore kabo ya matshwao a puo e lokela ho tsamaiswa ka tsela e tjena:
 - bakeng sa ho fumana letshwao le le leng (1) la puo, dintlha di be 1 3
 - bakeng sa ho fumana matshwao a mabedi (2) a puo, dintlha di be 4 5 bakeng sa ho fumana matshwao a mararo (3) a puo, dintlha di be 6 7

ELA HLOKO:

Mohlahlobuwa a se ngole dikgutsufatso tsa mantswe ntle le haeba dikgutsufatso tseo di ne di hlahisitswe temeng. Maemong a jwalo, kgutsufatso e balwe jwalo ka lentswe le feletseng. Mohlala wa palo ya mantswe:

	Polelo			Palo ya mantswe
SESOTHO	Ke	а	tsamaya	3

MATSHWAO OHLE A KAROLO YA B: 10

KAROLO YA C: THUTAPUO LE TSHEBEDISO YA PUO

POTSO YA 3

		MATSHWAO OHLE A KAROLO YA C:	30
3.13		moahl o di $$ a fihle a kene kamoo, $$ lepolesa la Lekgotla le Phahameng otho la laela bohle ho kgutsa. $$	(3)
3.12	Moahl	odi o ile a lokela ho ja masapo a hlooho pele a diha kahlolo. $\sqrt{}$	(2)
3.11	Mmue	lli ha a utlwa taba tseo a <i>tlerefala</i> a sala a le mofubedu. $\sqrt{}$	(2)
	3.10.2	mofubedu $\sqrt{}$	(1)
	3.10.2	kahlolo. $\sqrt{}$	(1)
3.10	3.10.1	ahlolwa. $\sqrt{}$	(1)
	3.9.2	Moahlodi o <i>lokela</i> ho ahlola baqosuwa. $\sqrt{}$	(2)
3.9	3.9.1	Lepolesa le <i>ntse</i> le lebeletse batshwaruwa. $\sqrt{}$	(2)
	3.8.2	Baqosuwa ba ile ba kwallwa ha letsatsi le dikela (polelwanahlalosinako. $\sqrt{}$	(2)
3.8	3.8.1	Moahlodi ya kgenneng o ile a diha kahlolo (polelwanakgethi). $\sqrt{}$	(2)
3.7	a√		(1)
3.6	Haufi I	e tafole ya moahlodi <i>ho ne ho sa dula</i> motjhotjhisi. $\sqrt{}$	(2)
3.5	Moahlodi o itshireletsa ka <i>lefatlanyana</i> lena le kang motjha wa ditadi hore ho tle ho thwe o moholo, empa e le lesea la maobane. $\sqrt{}$		
	3.4.2	sekotlong $\sqrt{}$	(1)
3.4.	3.4.1	moahlodi $\sqrt{}$	(1)
3.3	Kaha moahlodi le yena o ne a dutse fatshe, lekgotla le lona la dula fatshe. Lekgotla le lona la dula fatshe kaha moahlodi le yena o ne a dutse fatshe. $\sqrt{}$ (mohlahlobuwa a ka fana ka e le nngwe ya dikarabo tsena)		
3.2	pealla	/themalla√	(1)
	3.1.2	pheu! √	(1)
3.1	3.1.1	ahla! $\sqrt{}$	(1)

MATSHWAO OHLE A PAMPIRI ENA:

70